

# NORSK LOVTIDENDE

Utgitt efter offentlig foranstaltning ifølge lov av 1 april 1876.

Nr. 14

Utgitt 22 mars

1932

**Rundskrivelse** fra Socialdepartementet til fylkesmennene. 15 mars.

I den senere tid har der oftere vært gjort forsøk på å bringe i handelen preparater som oppgis å være fremstillet med radioaktivt stoff.

Da flere av disse preparater er av mer eller mindre tvilsom verdi, har medisinaldirektøren, for å få en mere virksom kontroll med fremstilling og salg av slike preparater, foreslått visse endringer i de forskrifter om handel med gifter, apotekvarer og endel andre varer som er fastsatt ved kongelig plakat av 20 september 1929. I de rådslagninger som medisinaldirektøren i den anledning har hatt med sakkyndige, er det blitt fremholdt, at radium i sig selv er et så kjent lægemiddel at et preparat som angis å inneholde radium, også må bli å betrakte som lægemiddel og således må henføres under avdeling A. i plakaten (gifter og andre varer som bare kan selges fra rikets apotek).

For å utelukke tvil herom foreslår medisinaldirektøren, at der i plakaten avdeling A. III b. 2. præparata chemica, under eksempler og med stjerne inntas ordene: «Radium og dets forbindelser samt andre radioaktive stoffer og preparater.»

På foranledning har medisinaldirektøren erklært sig enig i, at den foreslåtte endring av plakaten ordlyd ikke bør være til hinder for at sykehus og hospitaler, i samme utstrekning som det har vært praktisert hittil, får adgang til selv å innføre til eget bruk det radium som er nødvendig til strålebehandling. Han opplyser at hertil ikke brukes rent radium, men radiumsalter, og anbefaler en tilføielse herom i plakaten.

Videre foreslår medisinaldirektøren en tilføielse som muliggjør fritt salg av radioaktive vann, både de som forekommer i naturen og i en viss utstrekning de kunstige, hvilke siste opplyses gjennomgående å være langt sterkere enn de naturlige. Han antar derfor efter samråd med sakkyndige, at der for kunstige radioaktive vann som skal kunne selges i almindelig handel, bør settes en grense opad for deres inn-

15 mars. hold av radium. Da man for tiden ikke kjenner til om der finnes kunstige radioaktive vann av større styrke enn 1000 mache radon pr. liter, foreslår medisinaldirektøren dette som normal grense for radiuminnhold i vann som kan selges i almindelig handel; men han anser det heldig at myndighetene får adgang til å fravike den nevnte grense.

Departementet slutter sig til medisinaldirektøren og fastsetter herved, i medfør av kongelig resolusjon av 20 september 1929, følgende endringer i de forskrifter som er utferdiget ved kongelig resolusjon av s. d. om handel med gifter, apotekvarer og endel andre varer:

1. Avdeling A. III a. «Solutiones medicinales», skal lyde således:

«Solutiones medisinales. — Alle slags oppløsninger til medisinsk bruk. Herfra undtas de mineralvann (naturlige, kunstige og doserte) som er omhandlet under avd. C. II 2.»

2. Under avdeling A. III b. 2. «Præparata chemica» inn-  
tas under eksempler efter alfabetisk orden med betegnelsen stjerne:

«Radium og dets forbindelser samt andre radioaktive stoffer og preparater; jfr. C. II 2.

Sykehus og hospitaler kan selv innføre til eget bruk til strålebehandling de dertil egnede rene, ublandede radiumsalter eller rene radiumsalter blandet med andre stoffer i den konsentrasjon hvori disse preparater i almindelighet anvendes til klinisk strålebehandling.»

3. Avdeling C. II 2, siste avsnitt skal lyde således:

«At naturlige mineralvann inneholder brom- eller jodforbindelser eller er radioaktive, er ikke til hinder for at de kan selges av fabrikanter og kjøbmenn. Det samme gjelder kunstige efterligninger, når innholdet av brom- eller jodforbindelsene ikke er større enn i det tilsvarende naturlige vann og for kunstige radioaktive vann, når styrken ikke overstiger 1000 mache radon pr. liter. Departementet kan gjøre undtagelse fra denne styrkegrense.»

Alle helse råd, apotekere, politimestre og lensmenn i fylket bes gjort kjent med denne rundskrivelse.

15 mars. Skrivelse fra Socialdepartementet.

Ifølge bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 25 april 1924 stadfester departementet herved i henhold til lov nr. 5 av 25 juli 1913 Odda herredstyes beslutning i møte 18 f. mnd. om vedtekt angående lukningstid for utsalgssteder i Odda herred, Hordaland fylke.

Vedtekten gjelder inntil videre fra og med 11 april d. å. å regne. Den lyder således:

§ 1. Utsalgssteder hvor salg av varer foregår skal, med 15 mars. de nedenfor nevnte undtagelser, på hverdager holdes lukket fra kl. 18 til kl. 7.

Fredager kan der holdes oppe til kl. 19.

Utsalgssteder som kun forhandler nærings- og nydelsesmidler, som er frihandelsvarer (jfr. handelsloven av 21 juli 1929 § 18) samt konfekt, drops, aviser, reiselektüre etc., postkort, frimerker eller tobakksvarer og spesialforretninger i nasjonaldrakter, kan holdes åpne til kl. 21.

På hverdager i tiden fra og med 16 desember til og med 23 desember kan disse utsalgssteder holdes åpne til kl. 22. Alle andre utsalgssteder kan holdes åpne til kl. 19.

§ 2. 1 og 17 mai holdes alle utsalgssteder lukket hele dagen. I tiden fra og med 1 juni til og med 31 august skal alle utsalgssteder på lørdager lukkes kl. 16.

Onsdag før skjærtorsdag, samt nyttårsaften, påskeaften, pinseaften og julaften, når de faller på hverdager, skal alle utsalgssteder lukkes kl. 17.

§ 3. På søn- og helligdager skal alle utsalgssteder holdes lukket hele dagen. Med undtagelse av 1. nyttårsdag, 1. påskedag, 1. pinsedag og 1. juledag kan dog de i § 1, 3. ledd omhandlede utsalgssteder holdes åpne fra kl. 17 til kl. 21, og utsalgssteder som alene forhandler melk, fløte, baker- og konditorvarer, aviser, magasiner, reiselektüre, skrivesaker, postkort, frimerker og blomster, dessuten fra kl. 8 til kl. 10.

§ 4. Denne vedtekt gjelder også for utsalg i portrum eller andre steder i fri luft.

§ 5. I lukningstiden må kunder ikke innlates. Kunder som er kommet inn før lukningstid kan ekspederes efter lukningstid.

§ 6. Overtredelse av denne vedtekt straffes efter loven, jfr. straffelovens § 339, 2.

**Lov om endring i lov av 24 juni 1931 om 18 mars. fredning av brisling og småsild og merk- Nr. 1.  
ning av hermetisk nedlagte fiskevarer m. v.**

VI HAAKON, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 4 mars 1932 sålydende:

#### I.

§ 1 i lov av 24 juni 1931 om fredning av brisling og småsild m. v. skal herefter lyde så:

18 mars. «Det er forbudt å opta av sjøen, omsette og anvende  
Nr. 1. fangster av sild og/eller brisling når fangstene antas å inneholde vesentlige mengder sildyngel under 1 år eller brisling under en størrelsesgrense fastsatt av Kongen.

Dette forbud gjelder ikke brisling som anvendes til agn eller sildyngel som anvendes til menneskeføde eller agn.»

## II.

Denne lov trer i kraft straks.

Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Oslo slott 18 mars 1932.

HAAKON

(L. S.)

J. Hundseid

B. Rolsted

18 mars. **Lov om utskrivning av ekstraordinær**  
Nr. 2. **skatt til staten av formue for budgетterminen 1932—1933.**

VI HAAKON, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 4 mars 1932 sålydende:

## I.

For tilfelle av at det for budgетterminen 1932—1933 besluttet utlignet ekstraordinær skatt til staten av formue, kommer ved utskrivningen til anvendelse bestemmelsene i lov av 28 juli 1921 om utskrivning av en ekstraordinær skatt til staten av formue for budgетterminene fra og med 1921—1922 til og med 1930—1931 med endringslover av 20 juni 1924, 12 februar og 3 juli 1926 med følgende avvikelser:

§§ 1 og 21 kommer ikke til anvendelse.

§ 22 skal lyde således:

Personer som akter å utvandre fra riket, plikter å betale eller stille sikkerhet for skatt efter nærværende lov. Skatten erlegges efter særskilt ligning med det dobbelte av de satser der gjelder for den budgетtermin hvori avreisen finner sted. Personer for hvem nærværende paragraf har funnet anvendelse skattlegges ikke yderligere i kraft av lovgivningen om ekstraordinær formuesskatt for den budgетtermin hvori avreise har funnet sted eller for den følgende termin.

## II.

18. mars.

Nærværende lov trer i kraft straks.

Nr. 2.

Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Oslo slott 18 mars 1932.

HAAKON

(L. S.)

J. Hundseid

B. Rolsted

**Lov om forandring i jernveisloven av 18 mars. 1848.**

Nr. 3.

VI HAAKON, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 10 mars 1932 sålydende:

## I.

§ 7, 1ste ledd i lov av 12 august 1848 inneholdende særskilte bestemmelser angående anlegg av jernveier til almindelig benyttelse skal lyde:

Finner nogen av partene sig misfornøiet med taksten, har han innen 14 dager fra erstatningssummens bestemmelse å avgi erklæring til dommeren om at han ønsker overtakst.

## II.

Denne lov trer i kraft straks.

Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Oslo slott 18 mars 1932.

HAAKON

(L. S.)

J. Hundseid

B. Rolsted

**Kongelig resolusjon.**

18 mars.

- I. I samhøve med § 11, jfr. § 4, i lov av 16 mai 1860 med tilleggslov av 6 juni 1930 nr. 15 om sundhetskommisjoner m. v. og § 3 i lov av 8 mai 1900 om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sykdommer meddeles stadfesting på vedtak av herredstyret for Gjerpen herred, Telemark fylke, i møter 26 juli 1930 og 20 juni 1931 om nye almindelige helseforskrifter, epidemi-forskrifter, forskrift om meldeplikt når tuberkuløs syk skifter bopel og forskrifter om renhold i skogshytter — med undtagelse av et kapitel om garasjer, som utgår.

18 mars. II. De nugjeldende helseforskrifter for herredet stadfestet ved kongelig resolusjon av 25 mars 1893, epidemiforskrifter stadfestet ved kongelig resolusjon av 17 september 1900 og forskrifter om renhold i skogshytter stadfestet ved kongelig resolusjon av 14 mars 1930 oppheves fra den tid de nye forskrifter trer i kraft.

De stadfestede nye helseforskrifter m. v. lyder således:

### I. Om boligforhold.

§ 1. Ved nyopførelser, hovedreparasjoner eller flytning av bygninger, skal iakttas:

Alle beboelseshus skal søkes lagt på tørrlendt grunn, og plasseres slik at mest mulig sol kommer inn i daglig- og soveværelser. Intet hus må anbringes sådan at det borttar sollyset fra annet beboelseshus. Byggegrunnen skal befries for matjord og dreneres slik at den blir tørr. Rundt huset skal terrenget planeres sådan at der så vidt mulig blir helning til alle sider.

§ 2. Ethvert våningshus skal ha grunnmur av gråsten eller betong av minst 30 cm. høyde over jordsmonnet; den må være betryggende isolert, så ikke fuktighet fra grunnen kan trenge op i bygningen. Der skal være et isolerende mellomlag mellom grunnmur og nederste del av bygningen. Hvor det ikke er kjeller, skal det medmindre gulvet er betryggende isolert mot fuktighet fra grunnen, være minst 60 cm.s avstand mellom gulv og underliggende jordsmon. Grunnmuren må da være forsynt med trekkhull av minst  $10 \times 15$  cm.s tverrsnitt på minst 2 sider, trekkhullene må være dekket med smågitret rist. Enhver kjeller under gulv skal være forsynt med minst et vindu hvorigjennem der kan luftes.

§ 3. Gulvene skal være tette og dobbelte, og gulvfyll må være ren, tørr og uantendelig. Fyll av gamle bygninger eller fyll av bare torvmuld tillates ikke brukt, heller ikke sagflis uten at den er blandet med lere. Impregnert papp kan brukes til pakning. Himlingen skal i øverste etasje være dobbelt.

§ 4. Almindelige beboelsesrum må ikke innredes med mindre høyde under taket enn 2,50 m. I rum som innredes med skråtak og skal benyttes til opphold for mennesker, må høiden under taket ingensteds være mindre enn 1,50 m.; hvor rummet er høiest må høiden under taket være minst 2,50 m. Hvis gulvflaten i rum der benyttes som opphold for mennesker ikke er minst  $6 \text{ m.}^2$ , må rummet stå i åpen forbindelse med et tilstøtende rum. Ved nyinnredning i eldre bygninger kan høiden under taket med helserådets samtykke nedsettes til 2,2 m.

18 mars.

§ 5. Ethvert beboelsesrum skal ha vindu ut mot uoverdekket plass, den effektive lysåpning skal være minst  $1/10$  av rummets gulvflate. Hvor lysforholdene er særlig gunstige kan dog en mindre lysåpning med helserådets samtykke tiltales, likesom en større lysåpning kan kreves hvor lysforholdene er særlig ugunstige. Vindusflaten må i almindelige beboelsesrum aldri utgjøre mindre enn  $1 \text{ m.}^2$  samlet for hvert rum. Minst et vindu må kunne åpnes og hvor det er flere, minst halvparten.

§ 6. Kokeovn må ikke anvendes i beboelsesrum eller kjøkken uten å være forsynt med tilstrekkelig virksom damp- hette eller annen betryggende ventilasjon, så røk og damp undgås.

§ 7. I nye murhus må puss og innredningsarbeider ikke påbegynnes før det er gått minst 6 uker efterat bygningen er bragt under tak.

Kjellerrum må bare med helserådets tillatelse anvendes til beboelse. Vindu i bebodde kjellerrum må ikke vende ut mot innelukket gårdsrum, og der må i minst 10 m.s avstand ikke være bebyggelse utenfor vinduet. Rummenes og vindusflatens størrelse og innretning skal være den samme som for almindelige beboelsesrum bestemt. Den del av lysåpningen som ligger over jordoverflatens nivå skal utgjøre minst  $\frac{2}{3}$  av den samlede vindusflate. Gulvet må dekkas av asfalt, cement eller lignende vanntett materiale, og ovenpå samme legges tregulv uten fyll. Der må dreneres og isoleres tilstrekkelig, så at grunnfuktigheten ikke stiger op i gulv eller vegger. Gulvet må ligge minst 0,5 m. over høieste grunnvannstand. Utenfor disse beboelsesrum og utenfor de øvrige rum, som ved dør eller åpning står i umiddelbar forbindelse med disse, skal det anlegges en luft- og lysgrav som er minst 60 cm. bred. Lysgraven skal gå minst 20 cm. under gulvets nivå og være tilstrekkelig drenert, så opsamlet vann sikkert og lett kan finne avløp. I rum som støter umiddelbart op mot disse beboelsesrum må der ikke opbevares illeluktende saker. For øvrig må byggherren iakttå alle de forskrifter helserådet for hvert tilfelle måtte gi med hensyn til rummets ventilasjon eller øvrige sanitære innredning.

§ 8. Innredes bryggerhus, stryke- eller rullerum i kjeller, må det også der sørges for at rummene efter omstendighetene blir tilstrekkelig tørre, lyse og rummelige. Der må alltid sørges for her som annetsteds hvor sådanne rum brukes, at fuktighet og damp blir avledet ved passende innredning: damphette, ventilasjonsåpning eller lignende.

18 mars.

§ 9. Midlertidige losjhus for tilfeldige arbeidere eller anleggsarbeidere skal helserådet forby brukt, hvis de ikke tilfredsstiller de krav i sanitær henseende som helserådet anser nødvendige. Der skal ikke være større belegg på hvert rum enn at det blir 10 m.<sup>3</sup> på hver mann. Hver arbeider skal ha egen seng og vanlig utstyr. Der skal være vaskestell i fornødent antall, eget rum til tørk av klær. Rummene i disse losjhus skal daglig gjøres rene.

§ 10. Finner helserådet noget bebodd rum å være skadelig for helsen på grunn av fuktighet, urenslighet, overfylning av mennesker, manglende tilgang på lys, for liten luftveksel og lignende, skal helserådet pålegge vedkommende å rette manglene innen en gitt frist og forby bruken av rummet inntil dette er skjedd. Der forlanges minst 10 m.<sup>3</sup> pr. voksen beboer, for barn forholdsvis mindre.

## II. Om husdyrhold.

§ 11. Husdyr — undtagen hund og katt — må ikke huses i eller under våningshus, eller i rum som har tak eller vegg felles med beboelseshus eller opbevaringssted for matvarer, og der må fra dyrenes opholdssted ikke kunne skje tilsig til noget sådant rum eller til brønn eller annet sted hvorfra tas drikkevann for mennesker eller dyr eller tas vann til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler.

§ 12. Helserådet kan i tettere bebyggede strøk forby husdyrhold når det foranlediger sådanne sanitære ulemper som vedkommende ikke kan eller vil avhjelpe.

## III. Om utvendige rum, gårdsrum, søppel, gjødsel, kloakker og veier.

§ 13. Til ethvert våningshus skal der innrettes et privet med minst et avlukke for hver 12 personer. Det må ligge minst 10 m. fjernet fra eget eller andres våningshus og matbod samt fra offentlig eller felles privat vei.

Fra privetet må der ikke kunne skje tilsig hverken til noget av de nevnte steder eller opkomme, brønn, bekk eller andre steder hvorfra tas drikkevann for mennesker eller husdyr eller vann til annet husbruk, og heller ikke til vann som brukes i bedrift, som omsetter eller tilbereder nærings- og nydelsesmidler.

Ved bygninger og steder hvor der jevnlig samles mange mennesker f. eks. ved kommunelokale, kirke, bedehus, skoler, verksteder, ungdomslokaler eller andre forsamlingslokaler, skal det være priveter og urinsteder, særskilt for hvert kjønn

og av sådan størrelse og innredning som helserådet for hvert 18 mars. sted bestemmer.

Priveter og urinsteder skal alltid holdes tilbørlig rene. Privetbinger skal være tette og forsynt med trekkpipe og skal påfylles strømidler så ofte og i sådan mengde at ekskrementene holdes tildekket. Bingene skal tømmes minst to ganger årlig og ellers når helserådet av sanitære grunner krever det.

§ 14. Klosettrum kan innrettes i egen bygning eller i annen uthusbygning i kortere avstand enn 10 m. fra våningshus eller inne i våningshus såfremt følgende iakttas:

- a. For klosettinnretninger med flyttbare beholdere (ikke vannklosett): Klosettrumets gulv skal være cementert, asfaltert eller forsynt med annet lignende hårdt og vann-tett belegg. Loftet og veggene skal være murpusset eller cementert. Rummet skal være forsynt med vindu som kan åpnes ut til fri luft og med luftpipe, som skal gis utmunning over våningshusets tak. Der må ikke være umiddelbar adgang til klosettrummet fra beboelsesrum, kjøkken, rum, hvor matvarer opbevares eller fra inne-lukket entre, hvortil fører dør fra nogen av disse rum. Sættet skal være forsynt med tilhengslet lokk. Benyttes flyttbare beholdere skal de stå i kasse på tett underlag. De skal jevnlig påføres et strømiddel i så tilstrekkelig mengde, at ekskrementene dekkes. Beholderne skal tøm-mes før de blir  $\frac{3}{4}$  fulle eller oftere hvis helserådet av sanitære grunner krever det. Ved hver tømning skal be-holderne ordentlig rengjøres.
- b. For frostfritt vannklosett som under a. anført, dog for-dres ikke cementert eller asfaltert gulv eller murpussede vegger, heller ikke fordres vindu ut til fri luft. Gulvet gjøres av godt sammenføyede bord. Veggene paneles. Innredning av vannklosett må godkjennes av helserådet.

§ 15. Stall, fjøs, hønse- og grisehus og lignende, likesom oplagssteder eller utkastelsessteder for gjødsel og avfall må være fjernet minst 10 m. fra våningshus, matbod og allfarvei, eller være slik innrettet at stank, tilsig eller annen urens-lighet derfra ikke forulemper mennesker eller dyr. De må ikke ha direkte tilsig til vanntak eller brønn og skal være fjernet minst 10 m. fra disse. Gjødsel og avfall kan av helserådet tillates oplagt inntil 2,5 m. fra nabotomt og allfarvei, men hvis det volder stank eller annen ulempe, skal oplaget dekkes med jord eller lignende; utgiftene dermed påhviler eieren.

§ 16. Intet avfall av nogen slags må kastes utenfor husene eller i åpne kloakker eller grøfter, men det må an-bringes i dertil innrettede beholdere eller på søppelhauger

18 mars. som må ligge minst 10 m. fra beboelseshus, drikkevanntak eller brønn, og ikke ha tilsig til disse. Spesielt innrettede beholdere for søppel etc. kan påbys brukt i tettere bebyggede deler av herredet. Avfallsdyngene skal tildekkes med eller påfylles passende strøning. Utgiftene dermed påhviler eieren.

§ 17. Tømming av binger, gjødselhauger, søppelkasser, avfallsdynger og lignende, skal skje minst hver vår og høst og ellers så ofte at overfylning, stank og andre ulemper undgås. Utenfor gårdsbruk må all transport i sommerhalvåret skje i lukkede og tette beholdere. Disse siste kan av helserådet påbys innvendig bestrødd med torv, kalk og lignende. Helserådet kan fastsette bestemt tid for denne transport og tømming, likeledes kan det bestemme tiden for enhver transport av gjødsel og avfall fra omliggende utenbygds steder. I tilfelle av epidemier eller truende utbrudd av sådanne kan helserådet helt forby sådan avhentning, medmindre gjødselen eller avfallet er blitt desinfisert og bevidnelse derom foreligger fra helserådets ordfører på utførelsesstedet. Likeledes kan det ytterligere skjerpe disse bestemmelser om tømming og påstrøning ifall det finner det nødvendig efter herom fattet beslutning i henhold til sundhetslovens § 15.

§ 18. Selvdøde dyr eller dyr slaktet på grunn av sykdom må ikke kastes i elv, vannløp eller innsjø men må opbrennes hvis helserådet krever det, eller nedgraves tilstrekkelig dypt på sted hvor det ikke er tilsig til vanntak. For dyr som har lidt av smittsom sykdom der er undergitt særlig offentlig forsorg, blir de regler å følge som er gitt herom i den til enhver tid gjeldende lovgivning.

§ 19. Hvor kloakk inntil en avstand av 32 m. kan tilknyttes offentlig kloakk eller grøft, er eier av våningshus, når helserådet forlanger det, på egen bekostning forpliktet til å anlegge en sådan. Kloakken må være forsvarlig utført, ha innretning til å opta overvann og spillvann, ventileres og være frostfri, og må med letthet kunne holdes i orden og renses, så stank og annen ulempe til enhver tid undgås. Forårsaker utmunning av kloakk i åpne grøfter, rennesten eller annet sted på innmark stank eller ulemper, kan helserådet påby rette vedkommende å endre forholdet og i tilfelle forby bruk av kloakken inntil manglene er avhjulpet.

Rensning av kloakker og kummer må skje til tider og på sådan måte at minst mulig ulempe derved opstår. Rensning må skje så ofte at avløpet ikke stanser op eller stank opstår til ulempe for omkringboende. Det optatte bunnfall må straks føres bort. Skadelige eller illeluktende væsker fra fabrikker eller andre anlegg og bedrifter må kun ledes gjen-

nem lukkede avløpsrenner eller på annen av helserådet godkjent måte. De må ikke ledes til offentlig eller privat kloakk direkte eller gjennom samleikum uten helserådets samtykke. Ved nybygning er eieren forpliktet til å sørge for kloakkledning selv om avstanden til betryggende kloakk er over 32 m., når det er nødvendig av sanitære grunner, og anlegget ikke medfører uforholdsmessige utgifter. 18 mars.

§ 20. Skyllervann og lignende må ikke ledes ut gjennom husvegg uten å føres videre gjennom rørledning til synkebrønn, kloakk eller grøft. Ledningen må ikke munne ut så nær beboelseshus at den forårsaker stank. Enhver vask skal være forsynt med vannlås.

§ 21. Huseiere i tettere bebyggede strøk skal holde rent fortauet og den halve gate utenfor sine respektive eiendommer.

§ 22. Gårdsrummet til ethvert beboelseshus skal alltid holdes rent og tørt, og ujevnheter i jordsmonnet må fjernes så der ikke dannes sølepytter.

#### IV. Om drikkevann og brønner.

§ 23. Brønner hvorfra mat- og drikkevann kjøres, bæres eller ledes skal ha et ytre vanntett lag av 1,5 m. dybde og minst  $\frac{1}{4}$  m.s tykkelse når det er cement, og minst  $\frac{1}{2}$  m. når det er av god lere, eller være anlagt efter en annen av helserådet godkjent anordning for å hindre tilløp av overvann eller annen forurensning. Jordsmonnet omkring skal i minst 1 m.s avstand være fast og med god helning fra brønnen på alle kanter. Brønner skal være forsynt med en minst 30 cm.s høi kant av lignende for vann ugjennemtregelig materiale, og de skal være dekket med låsbart lokk, der har helning som jordsmonnet omkring, og ventileres.

§ 24. Brukes brønn eller vanntak av flere i fellesskap skal der være heis eller vinde med fast, tett bømte. Annet kjørel må ikke brukes i brønnen.

§ 25. Eiene av leiegårder, arbeiderboliger, fabrikk eller forsamlingshus skal være pliktig til å sørge for tilstrekkelig og rent vann.

§ 26. Helserådet kan til enhver tid forby drikkevanntak benyttet hvis det finner vannet hygienisk utilrådelig til bruk.

§ 27. Hvis tømning og rensning av brønn og vanntak blir nødvendig, må vedkommende eier rette sig efter de anordninger helserådet i så henseende til enhver tid måtte gi.

§ 28. Ingen forurensning må finne sted av postkum, oppkomme, sisterne, brønn, bekk, elv eller innsjø hvorfra vann tas til mennesker eller dyr eller til fremstilling av matvarer,

18 mars. nydelsesmidler eller rengjøring. Det er forbudt å forurense jordsmonnet på og omkring disse steder, og helserådet kan påby at sanitære ulemper snarest blir fjernet. Til elv, bekk eller andre vanninntak ovenfor de steder hvor drikkevann eller bruksvann hentes, må der ikke legges avløp for gjødsel eller lignende stoffer eller skadelige eller illeluktende væsker fra fabrikker uten med helserådets samtykke og på vilkår som dette oppstiller.

§ 29. Det pålegges eier av isdammer og andre istak hvorfra is tas til husholdningen eller for omsetning, å rette sig efter de anordninger som helserådet i hvert enkelt tilfelle måtte gi for disse anlegg og deres drift for å hindre helse-skadelige forurensninger av isen.

#### V. Om bedrifter.

§ 30. Ved anlegg av bedrift som helserådet antar kan volde sanitære ulemper, skal plan for anlegget forelegges for å godkjennes av helserådet før driften påbegynnes. Enhver bedrift av denne art, også de som allerede er i gang, skal være underkastet helserådets tilsyn. Hvis det viser sig at nogen bedrift blir drevet med større fare for den almindelige sundhetstilstand enn det nødvendig flyter av dens eget vesen, skal vedkommende rette sig efter de pålegg som helserådet gir for å forebygge den sanitære fare.

§ 31. Innredning av slakterier, pølsemakerier, bakerier, meierier, butikker, møller, melkeutsalg og andre rum for tilvirkning, opbevaring, behandling og forhandling av matvarer, skal være godkjent av helserådet, som også i ethvert tilfelle skal gripe inn hvis mangler ved renholdet eller andre sanitære misligheter gjør det påkrevet. Enhver innehaver av sådan bedrift må erhverve helserådets godkjennelse av samme så snart disse forskrifter er trådt i kraft.

#### VI. Om nærings- og nydelsesmidler og bruksgjenstander.

§ 32. Alle som har med tilberedning og salg av nærings- og nydelsesmidler å gjøre skal iaktta omhyggelig renslighet med sin person og klær og skal forbys å delta deri når de lider av akutte eller kroniske hudsykdommer på hender eller armer eller av smittsom sykdom. For tuberkuloses vedkommende blir i hvert enkelt tilfelle å handle efter § 10 i tuberkuloseloven av 8 mai 1900.

§ 33. Så lenge kjøttkontroll ikke er innført i herredet, må kjøtt og fleisk av syke dyr ikke selges uten attest fra dyrlæge om at det er brukbart til føde for mennesker.

§ 34. Helserådet kan forby gatesalg av melk, fløte, kjøtt 18 mars. og kjøttvarer og andre næringsmidler.

§ 35. Til bruk for mennesker må der ikke fallbys, selges eller på annen måte overdras bedervede eller sundhetsskadelige nærings- eller nydelsesmidler, og heller ikke bruksgjenstander som kan være skadelige for sundheten fordi de inneholder giftige bestanddeler.

§ 36. Det er forbudt å selge nærings- og nydelsesmidler som er tilsatt noget stoff som av helserådet anses skadelig for sundheten eller som er skikket til å skjule at vedkommende vare er bedervet.

§ 37. Inntil de pågjeldende mangler er rettet, kan helserådet forby at der blir solgt nærings- og nydelsesmidler som kommer fra, eller fallholdes på steder hvor der ikke blir iaktatt den tilbørlige renslighet ved varenes tilvirkning, behandling, opbevaring eller forsendelse. Helserådet er i øiemed som nevnt i dette kapitel berettiget til å fordre utlevert de nødvendige prøver som eieren dog kan kreve betalt efter almindelig pris, hvis det ikke viser sig nødvendig å skride inn overfor vedkommende vare.

§ 38. Helserådet kan midlertidig forby salg og annen overdragelse av nærings- og nydelsesmidler som er kommet fra eller selges fra steder hvor der blandt mennesker eller dyr forekommer tilfelle eller finnes nogen basilleutskiller av farlig smittsom sykdom som kan utbredes med varene.

Helserådet kan beslutte at varer som finnes skadelige, skal tilintetgjøres eller på annen måte uskadeliggjøres på vedkommende selgers bekostning.

§ 39. Alt vann som brukes i bedriftene til renhold eller til tilvirkning av nærings- og nydelsesmidler, bestemt for salg, må kun tas fra vannløp. opkomme eller annet vanntak som ikke forurenses ved avfall fra mennesker, husdyr eller ved sundhetsskadelige tilsig. Vannet må føres dit hvor det brukes på sådan måte at det ikke forurenses. Is, som brukes ved tilvirkning eller konservering av disse matvarer, må tilfredsstille samme krav om renhet og renslig behandling som foran er nevnt for vannets vedkommende.

§ 40. Det er forbudt å selge eller bortgi brukte gang- og sengklær og andre brukte tekstilvarer av ethvert slags, samt brukte møbler, kjøkken- og spisestell, som har vært brukt eller har henstått i hus eller rum hvor personer med smittsom sykdom har opholdt sig, før de er rensset efter bestemmelse av helserådets ordfører og der foreligger bevidnelse fra ham om at så er skjedd.

18 mars.

§ 41. Ethvert alvorligere sykdomstilfelle som mistenkes opstått ved nydelse av giftige, bedervede eller forfalskede nærings- eller nydelsesmidler eller ved benyttelse av gjenstander som inneholder giftige eller farlige bestanddeler, skal av den tilkalte læge øieblikkelig meldes til helserådets ordfører med angivelse av den formodede årsak og andre fornødne opplysninger. Det samme gjelder sanitære misligheter, som antas å stå i forbindelse med eller kan gi anledning til å fremkalle sykdom.

#### VII. *Fjøsstell og melk.*

§ 42. Fjøs skal være lyse; de skal holdes rene og vel luftet. Storrensjøring minst en gang om året: Vaskning av guly, vegger, tak og alt inventar med grønnsåpe og varmt vann og utluftning med gjenenmtrekk i flere dager.

§ 43. Kjørene skal holdes rene.

§ 44. Melkekar og melk må behandles med den største renslighet.

§ 45. I ethvert fjøs skal der være vaskevannstol, vaskefat, såpe og rent **håndklæ**.

§ 46. Den som melker skal være iført et rent hvitt armforklæ, og skal før melkningen såpevaske sine hender og vaske eller tørre av koens jur og spener med en ren hvit klut, som for hver ko skylles og renses forsvarlig.

§ 47. Melken må snarest bringes ut av fjøset.

§ 48. Ved sykdom blandt besetning eller mistanke om smittsom sykdom i husstand skal alt salg av melk stanses og forholdet meldes til nærmeste helserådsmedlem som skal undersøke saken og gi innberetning derom til helserådets ordfører.

§ 49. Det er forbudt å føre i handelen melk fra kjøer som har kalvet for mindre enn 5 dager siden, eller som lider av tuberkulose, miltbrand, jurbetendelse, septikæmi, langvarige diareer, blodforgiftning eller andre av feber ledsagede sykdommer, eller melk fra kjøer der behandles med lægemidler som kan gå over i melken, eller fra sted hvor personalet lider av smittsom sykdom; for tuberkuløse personers vedkommende med den begrensning som følger av bestemmelsen i § 10 i tuberkuloseloven av 8 mai 1900. Vedkommende fjøseier eller forhandler av melk, med bopel i herredet, er pliktig til, hvis helserådet krever det, å tilveiebringe sundhetsattest fra autorisert dyrlæge for fjøsets besetning når mistanke om misligheter er opstått. Tillatelse til fornyet leveranse eller salg av melk er avhengig av fornyet attest fra dyrlæge.

§ 50. Melk og fløte, så vel til salg som til husbruk, må 18 mars. særlig behandles med ytterste renslighet. Er den bestemt for salg, skal den aldri opbevares i rum som vanlig benyttes til daglig opphold for mennesker og heller ikke i soverum. Alle fat og kjørler må holdes omhyggelig rene. I melk og fløte bestemt for salg må der ikke blandes is. Det er forbudt å drikke av melkespann eller disses lokk. Alle regler som gjelder forhandlere av melk og melkeprodukter, gjelder også enhver i herredet bosatt leverandør av disse næringsmidler, så vel til utsalg som til private.

### VIII. *Meierier og melkeutsalg.*

§ 51. Salg av melk og fløte skal foregå fra eget rum (utsalg). Alle som handler med melk, skal ha denne opbevart i rene og luftige rum.

§ 52. Meierier, ysterier og melkeutsalg som herefter åpnes, og åpnes på nytt efter å ha vært nedlagt, skal anmeldes for og godkjennes av helserådet.

§ 53. De rum hvor melk og melkeprodukter omsettes og bearbeides skal være lyse og vel ventilert. Gulv og vegger, tak og disker skal holdes i slik stand at de lett kan holdes rene med vask. Disker og gulv må vaskes omhyggelig hver dag, vinduer og dører minst hver uke, vegger og tak minst hvert fjerdingår. Måleredskaper og kar må være rene.

§ 54. Tobakksrøking og spyting i lokalene er forbudt. For betjeningen må det være vaskeservant, såpe og rene håndklær.

§ 55. Betjeningen skal under arbeidet være iført helt hvitt forklær. Kvinnene skal også ha hvitt hodetøi som dekker håret.

§ 56. Melk og melkeprodukter må ikke opbevares sammen men annen vare som kan gi dem usmak, forurensning eller bederive dem.

§ 57. For meierier og ysterier hvortil er knyttet utsalg for melk og melkeprodukter gjelder også hvad der er anført i forskriftenes §§ 83—87 (butikker).

§ 58. I ethvert meieri, ysteri og melkeutsalg skal et eksemplar av disse forskrifter være opslått.

### IX. *Slakterier, pølsemakerier og kjøttutsalg.*

§ 59. Helserådet kan påby at handel med kjøtt og flesk skal foregå fra eget rum, likeså kan det forby anlegg og drift av slakteri på steder hvor sanitære hensyn er til hinder.

§ 60. I slakterier og pølsemakerier skal det være vannrett, cementert gulv med avløp til kloakk forsynt med vann-

18 mars. lås eller med annet tilfredsstillende avløp. Der må iakttas stor renslighet med de i disse lokaler stående maskiner, slakteredskaper m. v. Ethvert slakteri og pølsemakeri skal så vidt mulig være forsynt med vannledning og spyleslange.

§ 61. Slakteri og pølsemakeri må ikke stå i åpen forbindelse med gjødselbinge, grisehus eller stall.

§ 62. De i slakteri og pølsemakeri beskjeftigede personer skal under sitt arbeide være iført helt og rent antrekk.

§ 63. Dyrenes innvoller må uttas og fjernes snarest mulig efter avlivningen. Ved slaktningen må den størst mulige renslighet iakttas. Gulv, vegger, hyller, disker og tak må alltid holdes omhyggelig rene. Vegger og tak må vaskes minst hvert fjerdingår, vinduer og dører hver uke, gulv, disker og vekter hver dag.

§ 64. Avfall av enhver art skal så hurtig som mulig fjernes, og like så litt som maver, tarmer, blod, lemmer eller huder forbli natten over i slakteboden. I denne skal under kjøttets stivning være god gjennomtrekk.

§ 65. Rengjøring av maver og tarmer tillates ikke i rum hvor kjøtt opbevares.

§ 66. Til konservering av kjøtt, flesk og derav tilberedte varer må kun brukes koksalt, sukker, salpeter, eddik, eddiksyre og alkohol, og de kan røkes med trerøkning og behandles på overflaten med tre-eddik (røksyre).

§ 67. Pølseskinn tillates farvet på overflaten med farvestoffer som ikke er giftige, og som ikke farver pølsens innhold. Undtatt herfra er farvestoffer mot hvis anvendelse der blir nedlagt forbud av helserådet.

§ 68. Under salg og behandling av kjøttvarer efter vei må den største renslighet iakttas. Slaktet skal alltid være innhyllet i rent dekke, og ikke være anbragt sammen med andre varer eller gjenstander som kan forurense det, eller bibringe det et mislig utseende, lukt eller smak.

§ 69. Opdeling av slakt i vogn skal utføres på ren huggestabbe eller ren fjel som medføres særskilt til dette bruk. Alle redskaper som benyttes under opdelingen skal være rengjort før de brukes. Selgeren skal under salget være iført rent forklæ og rene armebeskyttere. Han skal påse at publikum ikke berører varerne. Midlertidige utsalgssteder efter veien skal være innrettet med vegger som helt telt og med disk dekket av ren duk og forsynt med vaskestell, rent vann, såpe og håndklæ.

§ 70. Transport av kjøtt skal foregå i rene, helst lukkede vogner eller i rene kasser, trau eller kurver og være

innhylllet i rent dekke. Det er ikke tillatt å sitte på varene 18 mars. under transporten.

Ovenstående regler skal være opslått på et iøinefallende sted i alle slakterier, pølsemakerier og kjøttutsalg.

### X. *Bakerier.*

§ 71. Bakerier eller rum som står i åpen forbindelse hermed må ikke benyttes som sovested. Gulv, vegger og tak skal være i slik stand at de lett kan vaskes. Hver dag efter endt arbeide skal gulvene vaskes omhyggelig. Vinduer og dører skal vaskes hver uke, vegger og tak minst hvert fjerdingår. Under rengjøring må bakverk omhyggelig tildekkes eller fjernes.

§ 72. Bakeribedriften uvedkommende gjenstander som kan bidra til å samle støv eller forårsake stank i arbeidsrummene eller hindre disses rengjøring må ikke finnes i bakeriet eller de rum som står i åpen forbindelse med dette. Heller ikke må matrester, gafler, kniver, skjær og matspann eller lignende opbevares i arbeidsrummene, like så litt gangklær. Kull og annet brensel må ikke ligge løst utover gulvene, og aske og annet avfall må hver dag fjernes fra bakeriet.

§ 73. Trau, bord, hyller, plater, fjeler o. s. v. må daglig gjøres rene. De må ikke brukes til å sitte på.

§ 74. Smør, melk o. s. v. må opbevares i rene tildekkede kar. De stoffer som benyttes til strykning av bakverk må bare tillages for dagens behov. Strykevisker må være rene for hvert stoff, og må hver dag rengjøres i kokende vann.

§ 75. Melsekker skal avbørstes omhyggelig før de bringes inn i bakeriet og innholdet tømmes i baketrauet.

§ 76. Bruk av tobakk i hvilken som helst form er forbudt, likeså å henlegge tobakk, pipe og fyrstikker. Spyting er forbudt.

§ 77. Under sitt arbeide må bakeren være iført egen, ren, hvit drakt som ikke brukes utenfor bakeriet og som vaskes minst en gang ukentlig.

§ 78. I bakeriet skal det være vaskevannstell, såpe og rene håndklær.

§ 79. Bakerne må rense sine negler og vaske omhyggelig underarmer og hender umiddelbart før og efter deig- og brødlagningen. Likeledes vaskes hendene efter bruk av klosettet.

Det er forbudt å beskjeftige personer i bakeriet som har sår, byller eller utslett på hender eller armer.

§ 80. Ombæring og utbringelse av brød og annet bak-

18 mars. verk skal skje i rene kurver og kasser som er lukket eller forsynt med overbygning eller fastbundet ren presenning.

§ 81. Bakerier må ikke benyttes til klæsvask.

§ 82. I ethvert bakeri skal et eksemplar av disse forskrifter være opslått.

## XI. Butikker.

§ 83. Enhver butikk skal holdes ren og godt utluftet. Utenfor inngangsdøren skal der være anbragt fotskraper. Bord og disk hvorfra nærings- og nydelsesmidler selges, skal være belagt med plate av polert eller slepen sten eller annet ugjennemtregelig stoff. Gulv, disker og vekter skal daglig gjøres rene, vinduer og dører hver uke og butikk og lager skal hovedrengjøres minst en gang hvert halvår. Tørr feining er forbudt, likeså spyting på gulvet.

§ 84. Butikker hvor matvarer tilberedes, opbevares eller selges, må ikke brukes som soverum eller kjøkken. Disse butikker skal være forsynt med rent vaskestell, såpe og rene håndklær, og de personer som håndterer varene, skal jevnlig vaske sine hender.

§ 85. Matvarer skal beskyttes mot støv og annen urenhet så vel i butikkene som i tilberednings- og lagerrummene. Varene må ikke anbringes på gulvet (og være til hinder for rengjøringen), men anbringes i vel renholdte, tildekkede kar, skuffer, skap med dører, hyller med forheng eller lignende. Vekt og måleredskaper skal være rene når de brukes. Selgeren skal iaktta renslighet ved innpakningen, og må f. eks. ikke blåse posene op eller væte fingrene i munnen. Det er forbudt å pakke inn matvarer i aviser eller urent papir.

Ved ombringelse av matvarer skal de beskyttes mot regn, støv og all annen forurensning.

§ 86. Tobakksrøking er forbudt i butikker hvor der selges matvarer.

§ 87. Kundene må ikke berøre andre matvarer enn dem de kjøper. Prøver som er smakt på skal tilintetgjøres og gjenstander som er brukt dertil, som kopp, skje eller lignende skal straks rengjøres og kokes.

§ 88. I enhver butikk skal et eksemplar av disse bestemmelser være opslått.

## XII. Møller.

§ 89. Møller skal nedstøves minst 4 ganger årlig, og gulvene feies 2 ganger ukentlig.

§ 90. I møllekammeret og andre til møllen hørende rum som tjener til opphold for de møllesøkende eller møllens ar-

beidere, skal gulvene feies fuktig hver dag, og gulv, benker, 18 mars.  
stoler, vinduer, dører og veggene i mannshøide vaskes minst  
en gang hvert fjerdingår. Spyting på gulvet er forbudt.

### XIII. *Barberstuer.*

§ 91. Barberstuer med tilstøtende rum skal alltid holdes  
rene og godt utluftet.

§ 92. I lokalet skal finnes et tilstrekkelig antall spytte-  
bakker hvis størrelse og form godkjennes av helserådet.  
Spyttebakkene, hvis bunn skal dekkles med fuktig sagmugg,  
torv eller lignende, skal hver dag rengjøres og deres innhold  
brennes.

§ 93. Hovedrengjøring av barberstuen med tilstøtende  
rum skal foregå minst 2 ganger om året. Gulvet skal vaskes  
minst en gang daglig. Bord, hyller og lignende skal hver dag  
avtørres med en fuktig klut. Alt avfall (hår m. m.) skal  
hver aften fjernes. Avfallet skal feies sammen efter hver  
hårklipping.

§ 94. Barbererne skal iakttta omhyggelig personlig rens-  
lighet og under arbeidet være iført ren, hvit jakke eller frakk,  
som skal skiftes minst 2 ganger ukentlig.

§ 95. Klippemaskiner, sakser, kniver, koster, børster og  
kammer skal rengjøres hver gang de brukes — enten ved  
kokning eller vask i 5 % karbolvann (lysoformopløsning).  
Alunsten skal avskyllles hver gang før og efter bruk.

§ 96. Efter betjening av kunder lidende av utslett eller  
håravfall, må de benyttede redskaper kokes i minst 10 mi-  
nutter før de benyttes til andre.

§ 97. Bruk av maskinbørste og pudderkvast er forbudt.

§ 98. Ved barbering skal der for hver kunde benyttes  
renvasket og rullet serviett og ren bedekning over nakke-  
puten. Ved hver hårklipping benyttes en halsstrimmel av  
silkepapir eller vatt, som kun tillates benyttet 1 gang. Kap-  
pen skal vaskes minst 2 ganger ukentlig.

§ 99. Barberkopp skal vaskes i kokende varmt vann  
mellem hver barbering. Til innsåpning, som skal foregå med  
hånden, hvis ikke kunden medbringer kost, skal kun benyttes  
såpeopløsning eller såpepulver. Når ny forretning opprettes  
eller eldre forretning flyttes, skal dette anmeldes til helse-  
rådet.

§ 100. Et eksemplar av disse regler skal finnes opslått  
på et iøynefallende sted i enhver barberstue.

### XIV. *Om renhold i skogshytter og tømmerkoier.*

§ 101. Huset skal holdes godt ventilert døgnet rundt —  
særlig ved ventiler i gavlene eller trekkpipe i taket. Sengen  
skal redes op hver morgen. Løs sengehalm må ikke brukes.

18 mars.

§ 102. Det er forbudt å spytte på gulv, vegger eller innbo.

§ 103. Etter hvert mål skal der vaskes op, matkopper og spisestell settes i hyller eller skap, gryter, stekepanner og kaffekjeler på en plass for sig, matlevninger og avfall bringes bort. Maten skal gjemmes i særskilt matbod eller skap.

Feiekost og brukbar vannbøtte skal være til stede i rummet. Samme bøtte må ikke benyttes både til renvann og til vask.

§ 104. Minst en gang om uken skal gulvet vaskes. Gulvet skal daglig feies efter først å være dynket med vann eller strødd med sne, så det ikke gyver.

§ 105. Sjøppel, avfall, urin og annet søl må ikke kastes utenfor døren eller omkring husveggene. Ved skogshytter skal der være innrettet et privet.

§ 106. Arbeidsgiveren skal sørge for at huset er ordentlig rengjort når det tas i bruk. Når et arbeidslag reiser, plikter det å gjøre rent efter sig.

§ 107. Alle som bor i huset skal iakttatte renslighet og være ansvarlig for at disse regler efterfølges. De velger sig imellem en ordensmann, som har opsynet med ventilasjonen og renholdet. Ordensmannen velges enten skiftevis hver uke, eller den samme kan velges for lengere tid, hvis derom er enighet.

§ 108. Det er ordensmannens plikt å påse at disse regler overholdes og å gjøre anmeldelse til helserådet hvis hans myndighet ikke respekteres.

Personer som er fulle av utøi, har skabb eller annen smittsom hudsykdom, eller som ved urenslighet er til plage for andre kan bortvises av helserådet.

§ 109. Et avtrykk av disse regler skal slås op i alle skogshytter.

#### XV. A. *Bevertninger.*

§ 110. Bevertningslokalet og alle til bedriften benyttede værelser samt kjøkkener må være sådan beliggende at de får tilstrekkelig lys. Den effektive vindusflate skal utgjøre minst 1/10 av gulvflaten, og minst ett vindu skal kunne åpnes. Rummene skal kunne opvarmes og utluftes tilstrekkelig. Gulv, vegger, vinduer og tak må være i sådan stand at de med letthet kan holdes rene. Lokalene samt ganger og trapper skal holdes kunstig oplyst når de ikke er oplyst av dagslyset.

§ 111. Alle til bedriften benyttede værelser skal daglig utluftes godt; hver dag skal gulvene og vinduspostene vaskes, og støv tørres av møblene med fuktig klut. Umalte bord, kjøkkenbenker, fjeler m. v. skal hver dag renskures. Minst 4 ganger om året skal alle møbler vaskes med varmt vann

18 mars.

og såpe, eller gjøres grundig rene på annen av helserådets ordfører godkjent måte. Vegger og tak skal 2 ganger årlig enten males, hvittes eller vaskes. Tilsølte deler av veggene skal straks rengjøres. Vinduene skal vaskes og pusses så ofte det trenges, i allfall minst en gang månedlig. Ganger og trapper skal holdes rene, de skal vaskes minst 3 ganger i uken. Ved inngangsdøren skal anbringes fotskraper eller dørmatte som rengjøres hver dag. Tørr feining og tørr avstøvning er forbudt. Spyting på gulv, ganger og trapper er forbudt.

§ 112. Brukt servise skal ordentlig rengjøres før enn det anbringes sammen med det rene. Urent servise må ikke tilbydes noen gjest. Sprukne emaljekar må ikke benyttes. Kobberkar skal være vel fortinnet, og kopper eller kar, glass med skår eller sprekker må ikke anvendes. Hvor der til opvasken ikke benyttes godkjent opvaskemaskine, skal kopper og alt annet servise vaskes i to vann og kokes, (et til vaskning tilsatt såpe eller soda og ett til skylning, hvorefter det kokes). Skyller skal daglig fjernes fra lokalet.

§ 113. Opbevaringssteder for matvarer skal være tørre og må kunne utluftes til fri luft. De skal gjøres grundig rene minst en gang månedlig, issskap (kasser) dog minst en gang om uken. Melk, fløte og andre matvarer skal opbevares på sådan måte at de er beskyttet mot støv og annen forurensning, ikke får usmak av andre varer og heller ikke er tilgjengelig for fluer eller andre dyr. Opbevaringssted for matvarer må ikke benyttes som soverum.

§ 114. Betjeningen skal være iført ren og ordentlig drakt. Matvarer må ikke håndteres med urene hender. Der skal alltid finnes rent vaskevann, såpe og håndklær til bruk for betjeningen, og verten må påse at dette benyttes efter behov. Personer med smittsom, stinkende eller væskende sykdom må ikke tillates å tilberede eller servere mat eller drikke for gjester.

§ 115. Det er forbudt å drikke av vannbeholderens øse. Vann skal serveres i glass eller kopp som etterpå rengjøres som under § 112 angitt. Matgryten må ikke benyttes til klæsvask, der heller ikke må foregå i herbergers eller bevertningers kjøkkener.

§ 116. Privetavlukkenes sæter og gulv skal hver dag rengjøres. Hvor det anvendes privetbeholdere skal det daglig anvendes strømidler. Tømning av beholdere skal skje før enn de blir  $\frac{3}{4}$  fulle eller oftere når helserådet av sanitære grunner krever det. Også hvor der finnes binger skal strømidler anvendes, og tømning foretas 4 ganger årlig eller

18. mars. oftere om nødvendig for å undgå overfylling, eller av andre sanitære grunner. På privetene skal finnes papir. Priveter som ikke får direkte lys utenfra, skal opplyses kunstig. Priveter og pissoarer skal legges således og holdes i sådan stand, at stank derfra ikke trenger inn i værelser, kjøkken eller opbevaringssteder for matvarer og heller ikke generer nogen nabo. Helserådet kan gi ytterligere forskrifter for tømning og renhold, når det finner det påkrevet.

§ 117. Trekk på møbler skal være av stoff, som er lett å holde rent og lett å desinfisere.

#### XV. B. *Herberger.*

§ 118. De bestemmelser som ovenfor gjelder bevertningssteder, skal også gjelde for herberger.

§ 119. Hver dag skal senger som benyttes, bli oppredd, dyner og puter opristes og stå opslått 3 timer til utluftning. Utenpå overbredslet skal der være et varetrekk (tett lerretspose) som kan vaskes. Underlaget skal dekket med et laken. For hver ny losjerende skal skiftes rent varetrekk, laken og putevar, og for samme losjerende skal de skiftes rene minst en gang i uken. Tilsølte sengklær, laken eller putevar skal straks ombyttes med rene.

§ 120. I ethvert soveværelse skal der finnes vaskestell, rent vann, såpe og håndklær og lett adgang til rent drikkevann. Hvis der er flere losjerende på samme værelse, skal hver av dem ha særskilt håndklær, drikkeglass og såpestykke som skiftes nytt for hver losjerende. Drikkeglass og vaskevannsfat skal rengjøres hver dag. Det er forbudt å ha kam og hårbørste på soveværelsene til bruk for de losjerende.

§ 121. I ethvert soveværelse tillates kun så mange å sove at der faller minst 12 m.<sup>3</sup> luft på hvert individ, to barn under 10 år gjelder i så henseende for et individ. Dersom verten kommer til kunnskap om at han har hatt personer som lider av eller mistenkes for å lide av smittsom sykdom i losji eller kost, har han øieblikkelig å melde dette til helserådets ordfører og etterkomme de pålegg som denne gir ham.

§ 122. I ethvert værelse kan helserådets ordfører forlange et eksemplar av disse forskrifter opslått.

#### XVI. *Om tjenerhold.*

§ 123. Tjenere, arbeidsfolk, lærlinger og betjenter skal skaffes tilstrekkelig varmt, tørt og ventilert soverum, særskilt for menn og kvinner og uten gjennomgang fra det ene til det annet. Døren skal kunne låses. Hver person skal ha egen seng.

XVII. *Andre sanitære forhold.*

18 mars.

§ 124. Ved offentlige vannposter, skoler, kirker, fabrikker og alle offentlige forsamlingslokaler skal ikke benyttes felles drikkekar. Drikkevannsinnretningen på disse steder må være godkjent av helserådets ordfører. Det er forbudt på skoler å bruke felles skrivematerialer, såsom pinner, blyanter, grifler og lignende. Hver elev skal ha sitt skrivemateriale i eget futral, merket med elevens navn. Futralet med innhold må ikke brukes senere av en annen før det er tilbørlig desinfisert.

§ 125. Huseiere er likeoverfor helserådet ansvarlig for å fraflyttede rum rengjøres ordentlig før nye beboere flytter inn.

§ 126. Bøker fra offentlig boksamling må ikke utlånes til personer lidende av smittsom sykdom eller til personer som tilhører husstand innen hvilken der er smittsom sykdom.

§ 127. Hvis en person som har til låns bøker fra offentlig boksamling blir angrepet av smittsom sykdom eller sådan bryter ut i den husstand han hører til, skal bøkene før de utlånes til andre desinfiseres.

§ 128. Alle bøker i offentlig boksamling skal en gang årlig efterses av den som forestår boksamlingen sammen med vedkommende helsekrets' tilsynsmann. Særlig skitne og utbrukte bøker skal da kasseres.

§ 129. Intet skolelokale eller annet forsamlingslokale må tas i bruk før det er godkjent av helserådet. I ethvert klasseværelse skal der så vidt mulig være springvann med vask og avløp. Skolelokalenes bruk er underlagt helserådets tilsyn og kontroll.

§ 130. Lik må ikke henligge så lenge at det ved stank eller forråtnelse volder ulempe i sanitær henseende.

XVIII. *Forholdsregler mot tuberkulose og epidemiske sykdommer.*

§ 131. Når en tuberkuløs syk forandrer bopel, skal melding derom skje til helserådets ordfører. Meldeplikten påhviler så vel den syke selv, som den husvert hvorfra, og den husvert hvortil vedkommende flytter.

§ 132. Ved bortsettelse av personer skal det skaffes attest for at så vel den utsatte som forpleieren og dennes husstand ikke lider av akutt smittsom sykdom. Det er forbudt kvinner som lider av venerisk sykdom å ta tjeneste som amme eller barnepike.

§ 133. Ved optreden av sykdomstilfelle, som det kan være grunn til å tro er av ondartet smittsom beskaffenhet,

18 mars. skal den husbond eller husfar som har å gjøre anmeldelse derom overensstemmende med § 14 i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860, tillike straks dra omsorg for betryggende avsondring.

§ 134. Noget personlig samkvem må ikke finne sted mellom den syke og den som pleier ham (henne) på den ene side, og husets øvrige beboere på den annen side.

§ 135. Avsondringen må omfatte ikke alene den syke selv, men også den eller dem som pleier den syke, samt sengklær, gangklær og andre gjenstander, som de benytter eller som den syke har benyttet de nærmeste dager forut for sykdommens utbrudd. Fødevarer må ikke opbevares i de rum hvor den syke oppholder sig.

§ 136. Inntil læge er kommet til stede og har meddelt nærmere forskrifter, må all samkvem mellom det sted hvor sykdommen er optrådt og andre steder opføre. Navnlig må personer som hører til samme husstand som den syke ikke ha noget samkvem med andre og ikke på nogen måte delta i møter eller sammenkomster.

§ 137. Uvedkommende må ikke tilstedes adgang til den bolig hvor den syke ligger. Sammenkomster i selskapielig eller annet øiemed må ikke avholdes i det smittede hus eller på dets gårds plass.

§ 138. Når læge er kommet til stede, skal han foreløbig treffe de anordninger og forføyninger med hensyn til avsondringen av den syke, hans husfeller og omgivelser, og med hensyn til rensning av sykeværelset og de under sykdommen benyttede gjenstander som sykdommens beskaftenhet krever og med hensyn til andre sanitære forhold når dette finnes påkrevet. Det må overlates til lægens skjønn å meddele forskriftene i skriftlig form. De må i ethvert fall nøie efterkommes og er gjeldende inntil de tilbakekalles av lægen selv eller opheves av helserådet eller dets ordfører.

§ 139. Forsåvidt der leveres melk eller andre fødemidler til salg fra det sted hvor sykdommen er optrådt, må dette opføre inntil tillatelse er meddelt av den tilkalte læge.

§ 140. Barn fra den husstand hvor sykdommen er optrådt, må ikke søke skole forinnen tillatelse er meddelt av den tilkalte læge. Forsåvidt sykdommen optrer i lærerens husstand og han bor i samme hus hvor skolen holdes, må denne lukkes inntil lægen har avgitt nærmere bestemmelse.

§ 141. Så snart meddelelse om det inntrufne sykdomstilfelle og de i anledning av samme trufne forføyninger er innløpet til helserådets ordfører, har denne å treffe de videre forføyninger, som efter tilfellets beskaftenhet er fornødne.

§ 142. Skolebarn som antas å lide av utøi, skabb eller annen smittsom hudsykdom eller øiensykdom skal sendes hjem av læreren, som må gi deres foreldre eller foresatte skriftlig beskjed om at barnet ikke kan komme på skolen igjen før det er rent og smittefritt. På samme måte skal skolebarn som læreren antar lider av annen smittsom sykdom, bli sendt hjem med skriftlig opfordring om at læge må bli rådspurt.

§ 143. Rum hvor personer med smittsom sykdom har opholdt sig skal renses efter anvisning av helserådets ordfører.

§ 144. Utflytning av huset eller enkelte leiligheter kan påbys hvor farlig smittsom sykdom har opptrådt for at huset eller leiligheten kan bli betryggende desinfisert.

§ 145. Med hensyn til basillebærere forholdes efter pålegg av helserådets ordfører for hvert enkelt tilfelle.

§ 146. Lik av personer som er død av smittsom sykdom utenfor herredet, må ikke bringes inn i herredet uten helserådets tillatelse og kun under iakttagelse av de forsiktighetsregler som dette måtte bestemme.

### XIX. Almindelige bestemmelser om tilsynet m. v.

§ 147. Herredet deles i kretser. For hver krets velges et helserådsmedlem som tilsynsmann. Denne har en særlig plikt til å føre tilsyn med forskriftenes overholdelse.

§ 148. Helserådets ordfører som sammen med de øvrige medlemmer har overtilsynet med sundhetsforholdene, kan alltid treffe avgjørelser på helserådets vegne når hurtig inngripen er nødvendig; men saken skal snarest forelegges helserådet. Helserådet bestemmer hvad der forstås ved «tettere bebyggede strøk».

§ 149. Undlater nogen innen den frist som settes av helserådet eller dets ordfører på dettes vegne, å utføre noget som påhviler ham efter disse forskrifter eller helserådets lovlig fattede beslutninger, skal helserådet la både dette og hvad det ellers finner nødvendig for å hindre at forsømmelsen volder ulempe eller skade i sanitær henseende, utføre på vedkommendes bekostning.

§ 150. Hus- og grunneiere er personlig ansvarlig for at alle de plikter oppfylles som disse helseforskrifter pålegger dem, og skal ikke kunne undskyldes sig med forsømmelse fra sine folks eller leieres side.

§ 151. Så vel politiet som helserådets medlemmer skal straks melde til helserådets ordfører når de opdager at helseforskriftene ikke følges eller når andre sanitære misligheter

18 mars. kommer til deres kunnskap, og helserådsordføreren plikter å sørge for at enhver anmeldelse om overtredelse av helseforskriftene blir fremmet.

§ 152. Et tilstrekkelig antall av disse forskrifter trykkes for herredets regning til utdeling, likeså i plakats form særbestemmelser for bedrifter m. v. til opslag.

§ 153. Overtredelse av disse forskrifter straffes efter den til enhver tid gjeldende lov. Under særegne forhold kan helserådet innrømme avvikelser fra disse forskrifter.

§ 154. Disse forskrifter trer i kraft 3 måneder etterat de er stadfestet.

18 mars. **Kongelig resolusjon.**

I. I henhold til lov om kommunal renholdsavgift av 8 juni 1928, jfr. § 4 i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 meddeles stadfestelse på vedtak av Haugesund bystyre i møter 13 mars og 11 september 1931 om plikt for gårdeierne til å la tømning av privet og søppelbeholdere besørge av kommunens renholdsverk, dog med en del forandringer.

II. Det under I nevnte vedtak trer i kraft fra den tid Socialdepartementet bestemmer.

III. § 1 tredje ledd og § 11 første, annet og tredje ledd i de ved kongelig resolusjon av 17 januar 1913 og senere resolusjoner stadfestede almindelige helseforskrifter for Haugesund opheves fra den tid det under I nevnte vedtak settes i kraft.

Det under I nevnte vedtak lyder med de foretatte forandringer således:

Gårdeiere i Haugesund er pliktige til å la tømning av privet og søppelbeholdere besørge av kommunens renholdsverk og herfor betale den avgift, som bystyret med vedkommende departements godkjennelse fastsetter. Helserådet kan dog frita gårdeiere fra plikten, når forholdene i det enkelte tilfelle taler for det.

18 mars. **Kongelig resolusjon.**

1. I henhold til § 25 i lov av 1 juni 1907 om vårtorskefisket ved Romsdals amts kyst og fjorder bestemmes som gjeldende inntil videre at påbudet i nevnte lovparagrafs første punktum om at alle fiskeredskaper skal være optatt av sjøen innen midnatt før søn- og helligdag, ikke skal være gjeldende innen den havstrekning som er tillagt Sande opsynsdistrikt.

2. Denne resolusjon trer i kraft straks.

**Kongelig resolusjon.**

18 mars.

1. I medhold av lov om midlertidig innførselsforbud av 22 mars 1918 § 2 bestemmes at det inntil videre skal være forbudt å innføre fra fremmede land skåren last og høvlet last av gran og furu uten tillatelse fra Landbruksdepartementet.
2. Provisorisk anordning av 17 juli 1931 om innførsel av trelast m. v. trer ut av kraft.
3. Disse bestemmelser trer i kraft straks.

---

 Utgiver: Byråchef M. Hofgaard

---

 Grøndahl & Søn boktrykkeri. Oslo.